

Olje og Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 30.01.2017

Deres ref.:
16/3823-

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/11514

Saksbehandler:
Mihaela Ersvik

TFO 2017 – TFO-området og forslag til utvidelse

Kommentarer fra Miljødirektoratet

Forslag til utvidelse av TFO-området i 2017 omfatter 87 blokker, hvorav 34 blokker i Norskehavet og 53 blokker i Barentshavet.

På grunn av nærheten til viktige miljøverdier og land, og utfordringer og begrensinger med å etablere en beredskap som kan hindre og redusere miljøskade tilstrekkelig, fraråder Miljødirektoratet at blokkene 6307/2 og 5 inkluderes i TFO eller lyses ut. Dersom blokkene likevel lyses ut, er det viktig at begrensingene med boring i oljeførende lag i gyteperioder for fisk, og hekke- og myteperioder for sjøfugl beholdes for leteboring og etableres for produksjonsboring.

Ny forvaltningsplan for Norskehavet skal legges fram i løpet av våren 2017, og eventuelle endringer i arealbaserte rammer for petroleumsvirksomheten vil også kunne bety endringer i miljøvilkårene ved utlysning av blokker i konsesjonsrundene. Basert på eksisterende og ny kunnskap anbefaler Miljødirektoratet at eksisterende rammer knyttet til petroleumsvirksomhet i Norskehavet videreføres, og for enkelte områder forsterkes.

I nær fremtid vil det komme mer kunnskap om sjøfugl sin arealbruk i Barentshavet utenfor hekketiden, herunder svømmetrek. Det kan derfor ikke utelukkes at enkelte områder vil ha behov for egne miljøvilkår i perioder av året.

For å sikre tilstrekkelig forutsigbarhet for industrien om mulige krav fra Miljødirektoratet knyttet til sjøfugl i Barentshavet, anbefaler vi at følgende setning tas inn i de generelle kravene i miljøvilkårene stilt ved tildeling av utvinningstillatelse: "Det må tas særlige hensyn til at det kan forekomme mye sjøfugl på åpent hav i Barentshavet ved planlegging av ny aktivitet. Det kan stilles særskilte krav for å unngå skade på sjøfugl."

I tillegg bør også Barentshavet tas inn i de generelle kravene i miljøvilkårene, som

omtaler forventninger om at industrien bidrar til kartlegging av sjøfugl i Nordsjøen og Norskehavet i forbindelse med konsekvensutredninger.

Nye bunnområder er kartlagt gjennom MAREANO, men det er fortsatt mangelfull kunnskap om bunnfauna i Norskehavet og spesielt i Barentshavet. Det er derfor fremdeles viktig at kartlegging av havbunn i lisensene gjøres i god tid før planlagt oppstart av aktivitet.

På bakgrunn av Parisavtalen anbefaler Miljødirektoratet at etterspørselsrisikoen forbundet med størrelsen på det gjenværende karbonbudsjettet i tråd med klimamålene bør vurderes i alle faser av petroleumsvirksomheten, og da også i forbindelse med vurderingen av om TFO-området bør utvides.

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet (OED) datert 13. desember 2016 med anmodning om kommentarer til forslag til utvidelse av TFO-området.

1 Bakgrunn

Konsesjonsrunder med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO)¹ starter med at OED foretar en vurdering om utvidelse av TFO-området. Ut i fra petroleumsfaglige vurderinger har OED foreslått en utvidelse av TFO-områdene i Norskehavet og Barentshavet, og forslaget er sendt ut på offentlig høring. For områder med forvaltningsplan ber OED kun om innspill knyttet til om det er tilkommet ny, vesentlig informasjon etter at de relevante forvaltningsplanene ble vedtatt.

For TFO 2017 foreslår OED å utvide området med totalt 87 blokker, hvorav 34 blokker ligger i Norskehavet (6304/1,2,4,5,7,8,10,11, 6307/2,5, 6404/1,2,3,4,5,6,7,8,10,11, 6405/1,2, 6505/1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12) og 53 blokker ligger i Barentshavet (7220/3,6,9,12, 7221/1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11, 7222/1,2,3,4,5,6,7,8,9, 7223/1,2,3,4,5,6, 7319/10,11,12, 7320/10,11,12, 7321/10,11,12, 7322/10,11,12, 7323/10,11,12, 7324/7,8,9,10,11,12 og 7325/7,10).

1.1 Parisavtalen

Parisavtalen trådte i kraft i november 2016 og har som mål å begrense den globale oppvarmingen til godt under to grader, og å arbeide for å begrense temperaturstigningen til 1,5 grader sammenlignet med førindustriell tid.

Karbonbudsjettet, som tar utgangspunkt i hvor mye CO₂ som netto kan slippes ut gitt ulike temperaturmål med en bestemt sikkerhetsmargin, ble presentert i FNs klimapanel (IPCC) sin femte hovedrapport. I rapporten vises det til at det resterende netto CO₂-utslippet fra 2011 må begrenses til omtrent 1 000 milliarder tonn CO₂ for å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader med en sannsynlighet på 66 prosent, som er den tolkningen av togradersmålet IPCC legger til grunn. For å begrense oppvarmingen til 1,5 grader med en sannsynlighet på 50 prosent er det tilsvarende

¹ jf. <http://www.norskpetroleum.no/rammeverk/rammeverkkonsesjonssystemet-petroleumsloven/>

karbonbudsjettet 550 milliarder tonn CO₂. Det gjenværende karbonbudsjettet i 2017 innenfor 2-gradersmålet er omtrent 800 milliarder tonn og vesentlig lavere innenfor 1,5-gradersmålet. Det årlige CO₂-utslippet i verden i dag ligger på ca. 40 milliarder tonn.

McGlade og Ekins² sammenlignet i 2015 verdens reserver av kull, olje og gass mot karbonbudsjettet for å holde seg under 2 graders oppvarming med en sannsynlighet på 50 prosent. Tallet for reserver benyttet i sammenligningen inkluderte både påviste ("proven") og antatte ("probable") reserver for olje og gass, men kun påviste kullreserver. Påviste og antatte reserver er kjente ressurser som antas å kunne utvinnes med dagens teknologi med hhv. 90 og 50 prosent sannsynlighet. Uoppdagede ressurser er dermed ikke med i beregningene. Artikkelen, som ble gitt ut i tidsskriftet Nature, konkluderte med at reserver av fossile brensler, som definert over, ville tilsvare 2 900 milliarder tonn i CO₂-utslipp, noe som den gang utgjorde omtrent tre ganger det resterende karbonbudsjettet.

Klimamålene og de resulterende karbonbudsjettene innebærer et behov for en langt strammere klimapolitikk globalt enn i dag. Klimamålene fordrer at klimapolitikk og teknologiutvikling sammen resulterer i en gjennomgående avkarbonisering av den globale økonomien, og dermed sterkt redusert etterspørsel etter fossile brensler.

Dersom det årlige CO₂-utslippet i verden fortsetter å ligge på samme nivå som i dag, vil karbonbudsjettet for å holde seg under 2 graders oppvarming med en sannsynlighet på 66 prosent være brukt opp i løpet av 20 år.

Erfaringsmessig tar det nærmere ti år fra et funn oppdages til det eventuelt er bygget ut. Deretter er felt i produksjon i minst 10 og ofte mer enn 20 år. Samtidig har dagens marked også mer fleksible ressurser tilgjengelig, som for eksempel skiferolje, som kan svare på endret etterspørsel i løpet av noen uker. Petroleumssektoren opplever dermed et endret marked både på tilbuds- og etterspørselssiden, som øker usikkerheten ved nye investeringer.

På bakgrunn av Parisavtalen anbefaler Miljødirektoratet at etterspørselsrisikoen forbundet med størrelsen på det gjenværende karbonbudsjettet i tråd med klimamålene bør vurderes i alle faser av petroleumsvirksomheten, og da også i forbindelse med vurderingen av om TFO-området bør utvides.

1.2 Vurderinger av miljøverdier for TFO 2017

Gjeldende rammevilkår for petroleumsaktivitet i Norskehavet og Barentshavet ble vedtatt i tilhørende forvaltningsplan (FVP) i henholdsvis 2009 og 2011. Hovedregelen er at det ikke skal stilles nye miljøvilkår i utvinningstillatelsene utover disse rammevilkårene. Ved ny kunnskap skal likevel nye vilkår vurderes.

Det har kommet mye ny relevant kunnskap siden rammevilkårene ble vedtatt. Kartleggingsprogrammet MAREANO har gitt økt kunnskap om forekomst av sårbare naturtyper som bl.a. korallrev, korallskog og svamp, med vekt på SVOene (Særlig Verdifulle Områder) i de to forvaltningsplanområdene. Alt av data er ennå ikke ferdig tilrettelagt, og nye data vil komme.

² McGlade & Ekins. (2015) *The geographical distribution of fossil fuels unused when limiting global warming to 2° C*, Nature Vol 517 p. 187-190.

Sjøfuglprogrammet SEAPOP og lysloggerprosjektet SEATRACK har bidratt med ny verdifull kunnskap om sjøfugl i de to havområdene. I 2011 ble Norsk Rødliste for naturtyper publisert, den første rødlistevurderingen av naturtyper i Norge, mens Norsk Rødliste for arter ble oppdatert i 2015. Nytt faggrunnlag for FVP Norskehavet fra 2015 viser også til oppdatert kunnskap.

Miljødirektoratet har ved flere anledninger påpekt at det er viktig at spesifikke vilkår for å begrense ulemper for marint miljø stilles så tidlig som mulig, dette for å sikre forutsigbarhet og lavere kostnader for samfunnet. Dette er også understreket av operatører i møte med oss. Vår erfaring er at saksbehandlingen etter forurensningsloven kommer så sent i planleggingsprosessen at tiltak vi mener er nødvendige ikke er gjennomførbare, eller blir uforholdsmessig dyre. Vi legger derfor stor vekt på å gi en grundig vurdering av miljøverdier og miljøutfordringer i de blokkene som foreslås inkludert i ordningen for å imøtekomme behovet for forutsigbarhet, og for at eventuelle tiltak skal kunne vurderes så tidlig som mulig. Under følger Miljødirektoratets vurderinger av spesielle miljøforhold, som det bør tas hensyn til ved en eventuell utlysning.

2 Norskehavet

Rammer for petroleumsvirksomheten i Norskehavet er gitt i forvaltningsplanen for Norskehavet (St. meld. Nr. 37 (2008-2009)). Nytt faglig grunnlag for oppdatering av FVP Norskehavet ble lagt fram våren 2015. Ny forvaltningsplan skal legges fram i løpet av våren 2017, og ifølge eksisterende forvaltningsplan vil regjeringen da foreta en ny vurdering av de arealbaserte rammene for petroleumsvirksomheten. Eventuelle endringer i rammene vil også kunne bety endringer i miljøvilkårene ved utlysning av blokker i konsesjonsrundene. Vi gir derfor noen merknader og vurdering av de eksisterende rammene i Norskehavet i det følgende.

2.1 Rammer for petroleumsvirksomheten i Norskehavet

Endringer i status for SVOene i Norskehavet ble gjennomgått i oppdateringen av faggrunnlaget for forvaltningsplanen som ble publisert våren 2015. Gjennomgangen bekreftet verdiene i alle SVOene, og ny kunnskap forsterker også viktigheten av enkelte SVOer.

MAREANO har verifisert flere nye korallrev i korallområdene Sularevet og Iverryggen. Nye korallrev er også identifisert på Eggakanten og Mørebankene. Eksisterende rammer for korallområdene Sularevet og Iverryggen bidrar til å skjerme viktige korallrev mot bunnpåvirkning fra petroleumsindustrien. Kartleggingen gjennom Mareano tilsier at disse rammene bør videreføres og at det i tillegg bør innføres tilsvarende rammer for Trænarevet og Røstrevet. Rammer for petroleumsaktivitet på Eggakanten, med blant annet krav om kartlegging av sårbar bunnfauna og åpning for at det kan stilles særskilte krav for å unngå skade, er viktig for å beskytte mulige nye funn av sårbare og viktige miljøverdier på havbunnen.

Mørebankene er fortsatt et kjerneområde for gyting og tidlig oppvekst hos sild og sei. Silda gyter på bunnen og må ha et spesielt sammensatt bunnsubstrat. Eksisterende rammer for Mørebanken bidrar til å beskytte de viktige gyteområdene for sild. Rammer for fisk i gyteperioder bidrar til å redusere risiko for skade som følge av akutt forurensning fra leteboring i de mest sårbare periodene med mye egg og larver konsentrert i vannmassene.

Kystsonen er fremdeles like viktig, og ny kunnskap viser at bestandene av flere sjøfuglarter i Norskehavet har avtatt betydelig de senere årene. Rammer for sjøfugl i hekke- og myteperioden i kystsonen sør og innløpet til Vestfjorden bidrar til å redusere miljørisiko for akutt oljeforurensning fra leteboring, i svært viktige sjøfuglområder i sårbare perioder knyttet til hekking og myting. Rammene gir ingen beskyttelse i høst- og vinterperioden, eller for aktiviteter knyttet til produksjon. På bakgrunn av høy miljørisiko og betydelige begrensninger med å etablere en tilfredsstillende beredskap i svært kystnære og sårbare områder, bør rammene for kystsonen sørlig del forsterkes. Miljødirektoratet fraråder at blokker som overlapper med SVO Kystsonen, inkludert blokk 6307/5, lyses ut (se kommentarer og forslag til rammer for de to kystnære blokkene under).

Miljødirektoratet sin vurdering basert på gjeldende og ny kunnskap er at eksisterende rammer knyttet til petroleumsvirksomhet i Norskehavet bør videreføres, og for enkelte områder forsterkes.

2.2 To kystnære blokker

Forslag til utvidelse av TFO-området i 2017 inkluderer to meget kystnære blokker i Norskehavet. De to blokkene ligger rett vest for øyene Smøla, Hitra og Frøya. Blokk 6307/5 ligger ca. 10 km fra land på det nærmeste, mens blokk 6307/2 ligger mindre enn 35 km fra land. De ligger i og nær områder med sårbare miljøverdier og store forekomster av hekkende og overvintrende sjøfugl og sjøpattedyr, samt viktige gyte- og oppvekstområder for fisk. Blokk 6307/2 grenser mot SVO Sula med Froan, mens blokk 6307/5 overlapper nesten i sin helhet med SVO Kystsonen. Viktigheten av disse SVOene er ytterligere bekreftet i de nye faggrunlaget for FVP Norskehavet.

Siden 2008 har MAREANO undersøkt korallrevene på Iverryggen og på Sularevet grundigere. Nye funn av korallforekomster er gjort også sør for grensen av verneområdet. Innenfor områdene undersøkt av MAREANO er det identifisert to korallrev i blokk 6307/5 og et korallrev i blokk 6307/2. I rapporten "Vurdering av norske korallrev"³ vurderer Havforskningsinstituttet imidlertid at det ikke er nødvendig å utvide grensene til Sularevet verneområdet mot sør.

Begge blokkene ligger innenfor sonen som er identifisert som særlig verdifull for sjøfugl. I SVO-rapporten for sjøfugl (NINA rapport 230⁴) er utløpet av Trondheimsfjorden fra Smøla og nordover med Froan og Sklinna utpekt som særlig viktige områder for sjøfugl, med viktige hekke- og overvintringsområder for kystbundne arter. Det er flere nasjonalt viktige kolonier av kystnære sjøfugl som toppskarv og storskarv i områdene, spesielt på Froan. Remman og Vassholmen naturreservat, samt verneområdene på Froan er spesielt viktig områder for sjøfugl. Disse områdene ligger rett oppstrøms fra 6307/2 og 5. Froan er også et viktig kasteområde for havert og steinkobbe.

De foreslåtte blokkene ligger i soner hvor det er satt boretidbegrensninger av hensyn til fisk (norsk vårgytende sild, torsk) og sjøfugl i letefasen i FVP Norskehavet. Leteboring i oljeførende lag er derfor ikke tillatt i gyteperioder og i hekke- og myteperioder (1. mars - 31. august eller 1. april - 31. august).

³ Fosså, J.H., Kutti, T., Buhl-Mortensen, P., Skjoldal, H.R. 2015. Vurdering av norske korallrev. Rapport fra Havforskningen nr. 8-2015

⁴ Systad, G.H., Hanssen, S.A., Anker-Nilssen, T. & Lorentsen, S.-H. 2007. Særlig Verdifulle Områder (SVO) for sjøfugl i Nordsjøen og Norskehavet. - NINA Rapport 230. 54 pp. Norsk institutt for naturforskning (NINA), Tromsø.

Det ble gjennomført oljedriftsberegninger og miljørisikoanalyser for en kystnær lokasjon i blokk 6307/6 (26 km utenfor kysten av Frøya) i forbindelse med oppdateringen av faggrunnlaget for FVP Norskehavet (DNV 2012⁵). Simulering av oljedrift- og spredning viste korte drivtider til land (ca 2,5 døgn på 50 persentilen, og under 1 døgn på 95 persentilen) og høye sannsynligheter for at olje treffer kysten ved Smøla, Frøya, Froan (50-90 % sannsynlighet for treff), men også nordover mot Vikna og Vega. Oljedrift ble modellert for relativt lave oljerater (under 1000 m³) for en lett olje (Kristin lettolje). Siden disse oljedriftsberegningene ble gjennomført, er modellen som brukes i analysene (OSCAR-modellen) oppdatert med det resultat at oljedriftsberegningene gir større mengder olje på overflaten og mer olje inn mot kysten. Dette er ny kunnskap i forhold til det som er lagt fram i den oppdaterte faggrunnlaget for FVP Norskehavet. Miljødirektoratets erfaring med petroleumsaktivitet i Norskehavet er også at oljeratene ofte er betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn i faggrunnlaget for forvaltningsplanen. Hvis høyere oljerater og andre oljetyper er relevant for de utlyste blokkene, forventes det derfor ytterligere større oljemengder inn i områder med viktige miljøverdier og dermed større miljøkonsekvenser enn beskrevet i faggrunnlaget som ligger til grunn for den forestående oppdateringen av FVP Norskehavet.

Miljødirektoratets vurdering av de to blokkene

Regulær petroleumsvirksomhet har ikke kjente effekter på sjøfugl, men eventuell akutt oljeforurensning kan gi stor skade. Som følge av sterkt reduserte sjøfuglbestander vil en mulig påvirkning av akutt oljeforurensning være mer alvorlig nå enn tidligere. En eventuell uhellshendelse vil komme som en tilleggsbelastning til andre negative påvirkninger, og restitusjonstiden vil øke som en følge av at bestandene allerede er presset.

Selv om et eventuelt utslipp skjer innenfor tillatt boreperiode, vil oljedrift kunne nå sårbare kystområder utenfor tillatt boreperiode og påvirke fisk og fugl når de vender tilbake i området for å gyte og hekke. Eventuell helårsaktivitet med produksjonsboring og produksjon vil kunne gi økt risiko for miljøverdier i området.

Blokkenes lokalisering i og i nærheten av områder med sårbare miljøverdier, og med svært kort avstand til land, vil gjøre det nærmest umulig å respondere tilstrekkelig raskt til at olje samles opp før eventuelle miljøskader skjer. I tillegg er dette et kystområde med mange holmer, skjær og grunner, som gjør det svært utfordrende å etablere en effektiv beredskap for å hindre at olje når kysten, samt å håndtere olje som når kysten. Utfordringene omfatter begrensninger ved beredskapsutstyr herunder begrensninger i tilkomst og manøvreringsevne for fartøy på grunn av havdyp og tilgjengelig havoverflate mellom holmer og skjær, og et økt behov for å samle opp eventuelle utslipp raskt grunnet veldig kort drivtid til land. Dette gjelder spesielt områdene rundt Smøla og Frøya/Froan, men er også gjeldende for flere områder oppover langs helgelandskysten.

På grunn av nærheten til viktige miljøverdier og land, og utfordringer og begrensninger med å etablere en beredskap som kan hindre og redusere miljøskade tilstrekkelig, fraråder Miljødirektoratet at blokkene inkluderes i TFO eller lyses ut.

⁵ Østbøll, H., Kruise-Meyer, R., Rusten, M. og Medukhanova, D., 2012. Oppdatering av Forvaltningsplan Norskehavet. Konsekvenser av akuttutslipp. DNV rapport 2012-1503.

Dersom blokkene likevel lyses ut, er det viktig at begrensingene med boring i oljeførende lag i gyteperioder for fisk, og hekke- og myteperioder for sjøfugl dekker både leteboring og produksjonsboring. Disse rammene vil kunne begrense miljøskaden for enkelte miljøverdier i de mest sårbare periodene, og det er derfor viktig at disse videreføres i den oppdaterte FVP Norskehavet. Rammene vil imidlertid ikke i seg selv hindre miljøskade ved en hendelse når olje treffer kysten og påvirker viktige miljøverdier i høst/vinterperioder, og vil heller ikke kunne bidra til å redusere beredskapsutfordringene ved et utslipp.

2.3 32 blokker sentralt i Norskehavet (Eggakanten og dypere områder)

Foreslått utvidelse av TFO-området i Norskehavet i 2017 omfatter 32 blokker som ligger vest for foreliggende TFO-område, og som strekker seg over tre breddegrader (63-66° N) og to lengdegrader (4-6° E). De nordøstligste blokkene overlapper med SVO Eggakanten. De fleste av de foreslåtte blokkene er lokalisert på relativt dypt vann utenfor Eggakanten. Områdene er ikke kartlagt og man har generelt begrenset kunnskap om naturressurser og potensiell viktig bunnfauna i dypvannsområder.

I 2016 publiserte MAREANO fire nye kart som viser geologi og bunnforhold i norske havområder og meldte at bunnforholdene på Eggakanten i hele Norskehavet nå er kartlagt. Alle resultater er imidlertid ikke ferdig bearbeidet, og det forventes at nye data for Eggakanten blir tilgjengelig fremover. I to av blokkene (6505/6 og 9) er det avdekket bioklastiske sedimenter (strukturer som viser områder hvor det kan være koraller), mens i et av disse områdene (blokk 6505/6) er det i 2013 verifisert to korallrev.

Rammer for petroleumsaktivitet i SVO-området er omtalt i forvaltningsplanen for Norskehavet (St. meld nr. 37), med blant annet krav om kartlegging av sårbar bunnfauna og åpning for at det kan stilles særskilte krav for å unngå skade.

Miljødirektoratets vurdering av de 32 blokkene

Ut i fra gjeldende og ny kunnskap har vi ikke identifisert forhold som bør utløse nye spesifikke vilkår for de foreslåtte blokkene, men vi understreker behovet for å beholde eksisterende rammer for petroleumsaktivitet i SVO-området på Eggakanten.

3 Barentshavet

Rammer for petroleumsvirksomheten i Barentshavet er gitt i forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (Meld. St. 10 (2010-2011)). Revidering av forvaltningsplanen forventes i 2020. Oppdatert fagrunnlag skal legges frem mot 2019.

I rapportene "Petroleumssektoren og hensynet til marint miljø" (M-621|2016) og "Arbeid mot nullutslipp til sjø fra petroleumsvirksomhet offshore" (M-643|2016) redegjør Miljødirektoratet for kunnskapsstatus og hvor vi ser særlige behov for innhenting av ny kunnskap. Miljødirektoratets konklusjon på bakgrunn av eksisterende kunnskap er at usikkerheten knyttet til effekter av oljeholdig vann er større i Arktis enn i de tempererte områdene lenger sør hvor forsknings- og overvåkingsinnsatsen har vært størst. Den spesielle dynamikken i økosystemet i Barentshavet kombinert med klimaendringene gjør at det er større usikkerhet og større grunn til bekymring for

effekter av utslipp fra petroleumsvirksomheten i dette havområdet. Dette vil være et viktig tema ved oppdateringen av det faglige grunnlaget for Barentshavet, og behov for eventuelle nye vilkår for aktivitet i Barentshavet bør derfor vurderes.

3.1. 53 blokker sentralt i Barentshavet

De 53 blokkene som i denne runden ønskes tilført eksisterende TFO-område ligger samlet i sentrale deler av Barentshavet sør, mellom Bjørnøya og fastlandet, nord/nordøst for eksisterende TFO-område. Nærmeste avstand til henholdsvis fastlandet og Bjørnøya er ca. 130 km og ca. 122 km.

Havbunn

Havbunnen i foreslått område er i liten grad kartlagt gjennom MAREANO. Operatørene på norsk sokkel er pålagt å undersøke havbunnen før boring av brønner i nye områder og ved planlegging av utbygginger og rørledningstraseer. Industrien har dermed bidratt med noe kunnskap, men det er fortsatt mangelfull kunnskap om bunnfauna i området. Det er derfor fremdeles viktig at kartlegging av bunnområder i lisensene gjøres i god tid før planlagt oppstart av aktivitet i henhold til aktivitetsforskriften § 53.

Beredskap

Blokkene 7319, 7320, 7321, 7322, 7323, 7324, 7325, 7220, 7221, 7222 og 7223 ligger slik at det vil kunne være særlig utfordrende å dimensjonere en tilstrekkelig beredskap. Det er viktig å sikre størst mulig sannsynlighet for å lykkes med en aksjon mot akutt oljeforurensning der det er behov for beredskapsressurser som er plassert langt unna.

Miljødirektoratet har gjennomgått og kommentert relevante deler av det underlaget som er publisert av Barents Sea Exploration Collaboration (BaSEC). Våre kommentarer er sendt BaSEC i brev datert 24. november 2016⁶, og disse kommentarene er også relevante i forbindelse med utlysning av disse blokkene.

Sjøfugl

I områdene som foreslås inkludert i TFO, kan det forventes store forekomster av sjøfugl i perioder av året. Barentshavet har en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl og sommerstid er om lag 20 millioner individer tilstede. Mange av bestandene er av stor nasjonal og internasjonal betydning, og mange arter er vurdert som truet på den norske rødlista 2015. Vi viser også til våre kommentarer til TFO 2016 for kunnskapsstatus om relevante sjøfuglarter.

Sjøfugl på åpent hav opptrer aggregert i større eller mindre flokker, noe som innebærer at enkelte deler av havområdene har lave tettheter av sjøfugl (helt ned i 0) mens andre kan ha tette ansamlinger. Fordelingsmønsteret er imidlertid uforutsigbart. Lomvi og polarlomvi henter mye av sin næring i havområdene sørøst for Bjørnøya. Det samme gjør krykkje, men de bruker også områdene i nordvest. Det pågående lysloggerprosjektet i SEATRACK vil fortsette å gi økt kunnskap om sjøfugl sin arealbruk utenom hekkeperiodene og om herkomst og hvilke kolonier som bruker hvilke områder.

⁶ Dokument 2016/11236-1 - Miljødirektoratets kommentarer til Barents Sea Exploration Collaboration (BaSEC) rapport

Mens flesteparten av polarlomvi fra Bjørnøya og Spitsbergen trekker ut av Barentshavet og overvintrer utenfor Island og Grønland, trekker polarlomvi fra russiske kolonier inn i norske deler av Barentshavet slik at det vil være et stort antall polarlomvi også om vinteren i store deler av Barentshavet. I løpet av januar kommer polarlomvi tilhørende Spitsbergen og Bjørnøya tilbake til Barentshavet igjen. Et helt ferskt studium⁷ gir oversikt over trekkruiter og overvintringsområder for voksne polarlomvi som hekker i tilknytning til Nord-Atlanteren. Studiet, som har sammenfattet alle eksisterende data fra lysloggere på polarlomvi fra 2007 til 2013, avdekker betydningsfulle migrasjonsstrategier for polarlomvi. Studien viser at polarlomvihanner med unger fra Bjørnøya forblir vest i Barentshavet til ungene kan fly før de fortsetter mot vinteroppholdsstedene i farvanret rundt Island og Jan Mayen.

Miljødirektoratets vurdering av de 53 blokkene

De 53 foreslåtte blokkene vest og nordvest for eksisterende TFO ligger utenfor det som i teorien vil være næringsøksområder for sjøfugl i hekkeperioden, men disse områdene er viktige for sjøfugl også i andre deler av året. Kunnskapen er ennå ikke presis nok til at det kan identifiseres spesifikke områder og perioder som bør ha egne vilkår knyttet til sjøfugl. Det vil imidlertid i nær framtid komme et betydelig løft i kunnskap om sjøfuglenes arealbruk utenfor hekketid, herunder svømmetrekk. Det kan derfor ikke utelukkes at det senere vil identifiseres enkeltområder som vil utløse behov for egne miljøvilkår i perioder av året. Miljødirektoratet følger med på kunnskapsutviklingen, og vil vurdere behov for spesifikke vilkår i tillatelsene etter forurensningsloven. Ved boreaktivitet i Barentshavet i områder og perioder hvor det kan forventes mye sjøfugl på åpent hav, vil vi vurdere krav til bruk av sjøfuglobservatører på riggen og andre relevante krav. Også ved brønntesting vil vi vurdere ytterligere krav ved tilstedeværelse av sjøfugl på åpent hav i boreområdet for å hindre at oljen som faller ned til havoverflaten medfører skade på fjærdrakten på sjøfugl, slik at disse fryser i hjel. Det er imidlertid utfordrende å stille gode nok krav som sikrer at skade på sjøfugl unngås, utenom å ikke gi tillatelse etter forurensningsloven i spesielt sårbare perioder.

For å sikre tilstrekkelig forutsigbarhet for industrien om mulige krav fra Miljødirektoratet knyttet til sjøfugl i Barentshavet, anbefaler vi at følgende setning tas inn i de generelle kravene i miljøvilkårene stilt ved tildeling av utvinningstillatelse: "Det må tas særlige hensyn til at det kan forekomme mye sjøfugl på åpent hav i Barentshavet ved planlegging av ny aktivitet. Det kan stilles særskilte krav for å unngå skade på sjøfugl."

I tillegg bør også Barentshavet tas inn i de generelle kravene i miljøvilkårene, som omtaler forventninger om at industrien bidrar til kartlegging av sjøfugl i Nordsjøen og Norskehavet i forbindelse med konsekvensutredninger.

⁷ Frederiksen, M., Descamps, S., Erikstad, K.E., Gaston, A.J., Gilchrist, H.G., Grémillet, D., Johansen, K.L., Kolbeinsson, Y., Linnebjerg, J.F., Mallory, M.L., McFarlane Tranquilla, L.A., Merkel, F.R., Montevecchi, W.A., Mosbech, A., Reiertsen, T.K., Robertson, G.J., Steen, H., Strøm, H., Thórarinnsson, T.L. 2016. Migration and wintering of a declining seabird, the thick-billed murre *Uria lomvia*, on an ocean basin scale: Conservation implications. *Biological Conservation* 200: 26-35.

Med hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ingvild Marthinsen
seksjonsleder

Mihaela Ersvik
senioringeniør

Elektronisk kopi til: Klima- og miljødepartementet

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.